



VII Konferencja Dyrektorów Sieci Centrów Akwakultury w centralnej i wschodniej Europie – NACEE w Tiumieni

W dniach 24-27 sierpnia 2010 roku w Tiumieni (Federacja Rosyjska) odbyła się VII Konferencja Dyrektorów Sieci Centrów Akwakultury w centralnej i wschodniej Europie. Konferencja była zorganizowana przez sekretariat NACEE wspólnie z organizacją-gospodarzem, którym było Państwowe Centrum Naukowo-Produkcyjne Gospodarki Rybnej (GosRybCentr) w Tiumieni. GosRybCentr jest jedną z największych organizacji tego typu w Federacji Rosyjskiej. Obejmuje ona swoją działalnością wody śródlądowe Uralu i Syberii w tym również jezioro-morze Bajkał. Oprócz działalności badawczo-rozwojowej GosRybCentr prowadzi również działalność produkcyjną ukierunkowaną głównie na produkcję materiału zarybieniowego cennych gatunków ryb.

Dyrektor GosRybCentr Aleksander Litwinienko, jak przystało na gospodarza, otworzył konferencję, a następnie przekazał przewodnictwo prezydentowi NACEE Laszlo Varadi (fot. 1), który przedstawił program konferencji i po jego przyjęciu przystąpiono do realizacji. Pierwszy dzień obrad miał charakter sprawozdawczy. Laszlo Varadi w imieniu sekretariatu i swoim przedstawiał sprawozdanie finansowe, a po jego akceptacji, głos zabrali przewodniczący grup roboczych przedstawiając sprawozdania merytoryczne za ubiegły okres:

- Hodowla i chów ryb jesiotrowatych (Lidia Vasilyeva);
- Genetyka i selekcja (Andrey Bogeruk);
- Nowe obiekty akwakultury (Laszlo Varadi);
- Innowacyjne technologie w rybactwie (Yulia Grozesku);
- Marikultura (Nikolina Kovacheva).

Sprawozdania mają zazwyczaj charakter krótkich prezentacji, w których syntetycznie przedstawiana jest problematyka badawcza z danej dziedziny realizowana w poszczególnych organizacjach członkowskich, ze szczególnym uwzględnieniem dwustronnej i wielostronnej współpracy. Często sprawozdania te są uzupełniane bardziej szczegółowymi prezentacjami przedstawianymi przez wybranych członków grup roboczych. Podczas tej konferencji została przedstawiona prezentacja na temat: „Restytucja jesiotra bałtyckiego w Polsce”.



Fot. 1. Prezydent NACEE – Laszlo Varadi prowadzi obrady VII Konferencji Dyrektorów NACEE.

W trakcie drugiego dnia obrad dyskutowano głównie nad przekształceniem NACEE w organizację wyższej użyteczności publicznej z osobowością prawną. Proces ten rozpoczął się podczas VI Konferencji Dyrektorów NACEE, która była zorganizowana w ubiegłym roku w Toruniu (Kolman i Duda 2009). Tam zapadły najważniejsze decyzje dotyczące charakteru organizacji, statutu i procedur jej rejestracji. Na VII konferencji pozostało jedynie przedyskutować projekt statutu, ustalić termin i miejsce zjazdu założycielskiego. Projekt statutu został przyjęty, miejsce spotkania było oczywiste: Szarvas – Instytut Badawczy Rybactwa, Akwakultury i Irygacji – siedziba sekretariatu NACEE. Termin zjazdu ustalono na 2-3 grudnia 2010. Obrady dyrektorów NACEE tradycyjnie zakończyło grupowe zdjęcie (fot. 2).

Trzeciego dnia odbyło się seminarium poświęcone aktualnym zagadnieniom i problemom marketingu produkcji akwakultury. Miało ono charakter plenarny. Zarówno z zakresem tematycznym poszczególnych prezentacji, jak i ich treścią można się zapoznać na stronie internetowej NACEE – www.agroweb-cee.net/nacee/. Polska delegacja przedstawiła prezentację autorstwa Andrzeja Lirskiego, Ryszarda Kolmana i Bogusława Zdąnowskiego na temat: „Jak panga stała się najbardziej popularną rybą śródlądową na polskim rynku?”. Prezentacja nasza została przyjęta z dużym zainteresowaniem ponieważ „syndrom pangii” jest nie tylko naszym polskim problemem.

Ostatni dzień konferencji miał charakter nieoficjalny – organizatorzy przygotowali nam wycieczkę do Tobolska – miasta położonego na rzece Toboł, dopływem Irtysza, z którym się łączy w pobliżu miasta. Miasto to początek historii podboju przez Rosję Syberii – pierwsza jej stolica. Później spełniało rolę końcowego punktu transportów i rozmieszczania po terytorium Syberii więźniów zesłanych na katorgę, a potem do łagrów. Do naszych czasów przetrwało w Tobolsku wiele zabytkowych budowli, z których najbardziej znany jest kreml – pierwsza kamienna budowla na Syberii z kompleksem cerkwi (fot. 3). Nieopodal Tobolska nad Irtyszem mieści się doświadczalno-produkcyjna baza GosRybCentr



Fot. 2. Zdjęcie grupowe uczestników VII Konferencji NACEE.



Fot. 3. Kreml z kompleksem cerkwi w Tobolsku.



Fot. 4. Rzeka Irtysz z położonym na drugim brzegu ośrodkiem badawczo-produkcyjnym GosRybCentr.



Fot. 5. Kompleks sadzowy do wychowu materiału zarybieniowego ryb siejowatych.

(fot. 4). Przechodzi ona obecnie gruntowną modernizację. Budowana jest m.in. hala, w której zostaną rozmieszczone obiegi zamknięte do wylęgania i podchowu narybku, głównie cennych gatunków syberyjskich ryb siejowatych: muksuna – *Coregonus muksun*, pelugi – *Coregonus peled*, tuguna – *Coregonus tugun*, czyra – *Coregonus nasus* i sielawy *Coregonus albula* oraz jesiotrów: jesiotra syberyjskiego – *Acipenser baeri* i sterleta *Acipenser ruthenus*. Obecnie gatunki te są

zagrożone wyginięciem. Przyczyny podobne jak w przypadku większości cennych gatunków ryb: niekorzystne zmiany środowiskowe i intensywna eksploatacja rybacka. Przeciwdziałanie tym niekorzystnym procesom to podstawowe zadanie ośrodka. Tworzone są stada tarlaków ww. gatunków ryb, prowadzony jest ich sztuczny rozród, a następnie inkubacja ikry i wychów materiału zarybieniowego. W chwili obecnej prace te prowadzone są głównie w oparciu o kompleks stawowy (widoczny na fot. 4), oraz w sadzach umieszczonych niewielkim jeziorze – połączonym z Irtyszem (fot. 5).

Wieczorem po powrocie do Tiumenty odbyła się uroczysta kolacja, na której uczestnicy konferencji mieli okazję podziękować organizatorom i gospodarzom za perfekcyjne przygotowanie i prowadzenie obrad, a także za ciekawą wycieczkę, która pozwoliła zapoznać się zarówno z problemami rybactwa w wielkich rzekach i jeziorach Syberii, jak i jej bogatą historią.

Ryszard Kolman, Bogusław Zdanowski

Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie

Literatura

Kolman R., Duda A. 2009 – VI Konferencja Dyrektorów Centrów Akwakultury – NACEE – 1-18 września w Przysieku k. Torunia – Komun. Ryb. 5: 31-33.

Prelekcje o znakowaniu ryb w szkołach podstawowych i kolejne konkursy dla młodzieży

Wzorem ubiegłych lat Zakład Ryb Wędrownych IRS zorganizował konkursy dla młodzieży szkolnej: na najlepiej opisany znaczek i plastyczny na pracę przedstawiającą propozycję nowego wzoru znaczka do znakowania ryb. Pierwszy konkurs zrodził się z pomysłu na zwiększenie ilości pozyskiwanych od rybaków znaczków, a sposobem miało być dotarcie do nich przez ich dzieci. Drugi konkurs miał na celu zaangażowanie i zainteresowanie problematyką znakowania ryb także te dzieci, które z przyczyn obiektywnych nie mają kontaktu w rodzinie osobami związanymi z połowem i przetwórstwem ryb (Komun. Ryb. 2009/1: 40-41 i 2010/1: 34-35).

W tym roku po raz pierwszy konkursy odbyły się w 3 różnych miejscowościach. Zostały one ogłoszone w Szkole Podstawowej nr 88 im. Fahrenheita w Świbnie (Zespół Szkół Podstawowego i Gimnazjalnego w Świbnie), Szkole Podstawowej im. Józefa Wybickiego w Jastarni oraz Szkole Podstawowej nr 4 im. Lotników Morskich w Darłowie (Zespół Szkół w Darłowie). Ze względu na remont budynku szkoły w Jastarni możemy mówić prawie o 3 odrębnych szkołach, gdyż placówka ta ma 3 filie: w Kuźnicy, Jastarni i Juracie.

Ogłoszenie konkursów nie jest wystarczającą zachętą do udziału w nich dzieci, dlatego w każdej ze szkół zorganizowa-

Konkurs na najlepiej opisany znaczek



Ryby łowione przez rybaków i wędkarzy są znakowane.
Popytaj tatę, popytaj wujka, czy nie mają zebranych znaczków.

Przyńś je z wraz z opisem skąd pochodzą i przekaz dyrekcji szkoły.

Poprawnie opisany znaczek powinien mieć:

- datę i miejsce połowu ryby
- długość i masę ryby
- rodzaj narzędzia połowowego



Wręczenie nagród odbędzie się w poniedziałek 15 listopada 2010 r. o godz. 12⁰⁰ w Szkole Podstawowej Nr 88 im. D. G. Farenheita w Świbnie

Nagrody ufundowało Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Konkurs organizuje Zakład Ryb Wydoszłych IRB w Gzianku, ul. Żytny Piasek 21, 80-238 Gzianka, tel. 58 305 72 11



no dodatkowo prelekcję o znakowaniu ryb. Założeniem tych spotkań było wzbudzenie w dzieciach zainteresowania poprzez pokazanie im, iż nie tak łatwo nadać jest rybom „imiona”, tak aby każdy mógł je poznać. Na podstawie prostych schematów uczulono najmłodszych, jak i w którym miejscu mogą być przyklejone różne znaczki, ponadto jak ryby śledzi się w morzu, a jak w jeziorze, co nam mówią pasożyty wystę-

pujące u ryb etc. Dzieci nauczone także rozróżniać ryby dzięki od tych pochodzących z zarybień. Prelekcje kończyły się krótkim instruktażem, co powinno się zrobić z poznaną rybą oraz informacją o ogłoszeniu w ich szkole konkursów. Wizyty

w szkołach odbyły się 25, 26 i 29 października odpowiednio w Świbnie, Jastarni i Darłowie.

Konkursy w Świbnie zakończono 15 listopada, dzień później w Jastarni i 19 listopada w Darłowie. W imieniu p. Kazimierza Plocke – wiceministra rolnictwa i rozwoju wsi – na ręce dyrektora szkół zostały przekazane dyplomy za zaangażowanie placówek w ochronę ryb.

Ogromnym zainteresowaniem w każdej ze szkół cieszył się konkurs plastyczny. Prace miały przedstawić propozycje znaczków, jakimi według dzieci należałoby znakować ryby. Choć technika ich wykonania była dowolna, to głównie wykonano prace za pomocą kredek i flamastrów. Co ciekawe wszystkie prace miały załączone na rewersie teoretyczne dane o złowionej znakowanej rybie. W konkursie uczestniczyło: 37, 41 i 23 uczniów szkół podstawowych odpowiednio ze Świbna, Jastarni i Darłowa.

W konkursie na najlepiej opisany znaczek wzięło udział 2 uczniów jedynie ze Szkoły Podstawowej w Jastarni. Dodatko-

wo 1 znaczek został przekazany przez ucznia z gimnazjum z Jastarni. Uczeń V klasy – Marek Muża – zaprezentował wyjątkową pracę. Przedstawiała ona narysowaną troć i łososia, które miały przyklejone znaczki tak jak mają umieszczone znakowane ryby. Dodatkowo w narożnikach pracy umieszczono wszystkie informacje o znakowanej rybie, z której zdjęto ten znaczek.

Pozyskano łącznie, podobnie jak w ubiegłym roku, 4 znaczki. Żaden z przekazanych znaczków nie pochodził z polskich eksperymentów.

Tegoroczne nagrody zostały ufundowane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Towarzystwo Promocji Karpia „Pan Karp”. Nagrodami były: lornetki, MP3, zestawy techniczne dla dzieci, pendrivey, książki oraz pluszowe upominki.

Michał Skóra

Zakład Ryb Wędrownych IRS w Gdańsku

Odeszli...

Wspomnienie o Profesorze Romanie Sychu

4 listopada 2010 r. o godzinie 23:00 zmarł długoletni pracownik Instytutu Rybactwa Śródlądowego im. Stanisława Sakowicza, prof. dr. hab. Roman Sych. Szczerze oddany pracy naukowej w zakresie rybactwa śródlądowego, prof.



Roman Sych należał do grona tych, którzy tworzyli zręby Instytutu. Z tego względu był tym pokoleniem, które pamięta początki nauk rybackich w Polsce powojennej. Przyjrzyjmy się zatem pokrótce jego życiu i działalności naukowej.

Prof. Roman Sych urodził się 21 lutego 1931 r. w Gnieźnie. Ojciec jego był prawnikiem, a matka nauczycielką. Podczas okupacji przesiedlony

do Piotrkowa Trybunalskiego ukończył tam szkołę podstawową. Na tajnych kompletach rozpoczął edukację licealną, którą zakończył maturą typu humanistycznego, otrzymując świadectwo dojrzałości w 1947 r. w Gnieźnie. W latach 1948–1950, prof. Roman Sych studiował na Wydziale Rolnym Uniwersytetu Poznańskiego. Następnie przeniósł się do Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, na Wydział Rybacki. Tutaj w 1952 r. zdobył dyplom inżyniera rolnika w zakresie rybactwa. Studia rybackie kontynuował w trybie eksternistycznym na Wydziale Rybackim Wyższej Szkoły Rolniczej w Olsztynie, uzyskując dyplom stopnia drugiego magistra rybactwa.

Prof. Roman Sych składając obronę pracy pt. Zmienność wzrostu troci rzeki Wisły z uwzględnieniem studiów metodycznych w 1966 r. uzyskał stopień doktora nauk przyrodniczych. W 1972 r. na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. Elementy teorii oznaczania wieku ryb według łusek, problem wiarygod-

ności, otrzymał stopień doktora habilitowanego. W roku 1986 Rada Państwa nadała mu tytuł profesora nadzwyczajnego nauk przyrodniczych.

Pracę zawodową i naukową prof. Roman Sych związał nierozdzielnie z Instytutem Rybactwa Śródlądowego od samego początku kariery zawodowej aż do śmierci. W swej pracy naukowej Profesor łączył pasję przede wszystkim poszukiwań metodycznych rozwiązań zarówno w badaniach wieku ryb i ich wzrostu, poszukiwań kryteriów rozdziałania stad łososia i troci według odczytów łuskowych, jak również zainteresowania kwestiami populacyjnymi, a w tym modelowych podejść. Był twórcą modelu populacyjnego CMER, w którym opisał matematycznie model gospodarowania łososiem i trocią w Bałtyku. Jego pasja wiązała się z zainteresowaniami naukami cybernetycznymi i informatycznymi. Model CMER Profesora Romana Sycha był wielokrotnie przedstawiany, zarówno na krajowych jak i zagranicznych konferencjach naukowych.

Prof. Roman Sych pełniąc funkcje kierownicze, najpierw jako kierownik Pracowni Rybactwa Rzecznego IRS w Gdańsku Oliwie, a następnie jako kierownik Zakładu Rybactwa Rzecznego IRS w Żabiercu dał się poznać jako człowiek szczególnie wymagający zarówno w stosunku do siebie, jak i w stosunku do podopiecznych. Niekiedy być może owo wymaganie szczególniej dokładności i rzetelności było dość trudne dla podopiecznych, był bowiem Profesor wysoce wnikliwy i drobiazgowy w przygotowywaniu prac naukowych. Profesor Sych nie był zwolennikiem łatwych i szybkich zadań naukowych. Podejmował wspólnie z swoimi pracownikami trudne wyzwania badawcze.

Prof. Roman Sych swymi pasjami badań metodycznych zainteresował swoich podopiecznych. Pod jego kierownictwem powstały cztery dysertacje doktorskie. Jego śmierć jest dla nas wszystkich ogromną stratą.

Cześć Jego pamięci!

Paweł Buras